

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ КОРИСНИКА ФИНАНСИЈСКИХ УСЛУГА

Г л а в а I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се права корисника финансијских услуга које пружају банке, даваоци финансијског лизинга и трговци, као и услови и начин остваривања и заштите тих права.

Значење појединих појмова

Члан 2.

Поједини појмови, у смислу овог закона, имају следеће значење:

1) **финансијске услуге** су банкарске услуге, услуге финансијског лизинга и финансијске погодбе;

2) **банкарске услуге** су услуге које банка пружа корисницима ових услуга по основу уговора о кредиту, уговора о депозиту, уговора о отварању и вођењу рачуна, уговора о издавању и коришћењу платних картица, уговора о дозвољеном прекорачењу по рачуну, као и друге услуге које банка пружа у складу са законом;

3) **финансијски лизинг** (у даљем тексту: лизинг) јесте посао који има значење утврђено законом којим се уређује финансијски лизинг;

4) **услуге осигурања, односно услуге друштава за управљање добровољним пензијским фондовима** су услуге утврђене законом којим се уређује пословање друштава за осигурање, односно којим се уређују добровољни пензијски фондови и пензијски планови;

5) **финансијска погодба** је продаја са оброчним отплатама цене или други облик финансирања корисника који има исту економску суштину, коју нуди трговац и која подразумева одложено плаћање дуга у току одређеног периода;

6) **давалац банкарске услуге** (у даљем тексту: банка) јесте банка у смислу закона којим се уређују банке;

7) **давалац лизинга и предмет лизинга** имају значење одређено законом којим се уређује финансијски лизинг;

8) **трговац** је правно или физичко лице које врши продају финансијском погодбом и наступа на тржишту у оквиру своје пословне делатности или у друге комерцијалне сврхе;

9) **корисник финансијске услуге** (у даљем тексту: корисник) јесте физичко лице које користи или је користило финансијске услуге, или се даваоцу финансијских услуга обратило ради коришћења тих услуга, а финансијске услуге користи у сврхе које нису намењене његовој пословној или другој комерцијалној делатности;

10) **уговор о кредиту** има значење утврђено у закону којим се уређују облигациони односи;

11) **уговор о депозиту** има значење утврђено у закону којим се уређују облигациони односи;

12) **уговор о отварању и вођењу рачуна** има значење утврђено у прописима којима се уређују облигациони односи и платни промет у динарима и страним средствима плаћања;

13) **уговор о револвинг кредиту** је уговор о кредиту који кориснику омогућава да једном одобрени износ кредита, у одређеном периоду, може да повлачи више пута под истим условима, с тим што се неискоришћени део кредита повећава за висину отплата тог кредита;

14) **платна картица** (која може бити кредитна и дебитна) јесте инструмент безготовинског плаћања који његовом кориснику омогућава плаћање робе и услуга и подизање готовог новца;

15) **кредитна картица** је платна картица која њеном кориснику омогућава подизање готовог новца и плаћање робе и услуга на кредит;

16) **дебитна картица** је платна картица која њеном кориснику омогућава плаћање робе и услуга и подизање готовог новца;

17) **дозвољено прекорачење рачуна** је уговорени износ средстава који банка ставља на располагање кориснику рачуна;

18) **неуговорено прекорачење рачуна** је износ средстава које корисник рачуна користи мимо уговорног односа с банком;

19) **повезани уговор о кредиту** је уговор који служи искључиво за финансирање набавке одређене робе или услуге и који са уговором о продаји те робе или услуге чини економску целину; економска целина постоји ако давалац кредита користи услуге продавца ради закључивања уговора о кредиту или је роба, односно услуга која је предмет набавке изричито наведена у том уговору;

20) **номинална каматна стопа** означава каматну стопу изражену као фиксни или променљиви проценат који се на годишњем нивоу примењује на износ повучених кредитних средстава, односно износ нето финансирања лизинга, односно примљени депозит;

21) **годишња ефективна каматна стопа и ефективна стопа лизинг накнаде** (у даљем тексту: ефективна каматна стопа) исказују укупне трошкове кредита и других финансијских услуга које плаћа, односно прима корисник тих услуга, при чему су ти трошкови изражени као проценат укупног износа ових услуга на годишњем нивоу;

22) **план отплате, односно исплате** је табеларни преглед свих хронолошки приказаних новчаних токова, намењен информисању корисника, а ради ажурнијег праћења његових обавеза по уговору о кредиту, односно лизингу, односно његових потраживања по уговору о депозиту;

23) **трајни носач (трајни медијум)** јесте средство које кориснику омогућава да сачува податке који се односе на њега, да тим подацима приступи и да их репродукује у неизмењеном облику у периоду који одговара сврси чувања;

24) **професионална пажња** је повећана пажња и вештина која се у правном промету основано очекује од даваоца финансијске услуге у пословању

с корисницима, у складу с правилима струке, добрим пословним обичајима и начелом савесности и поштења;

25) **репрезентативни пример** је пример у коме су назначени сви елементи неопходни за приказивање услова под којима се одређена финансијска услуга користи.

Област примене

Члан 3.

Одредбе овог закона не примењују се на:

- 1) уговоре о лизингу код којих није уговорена могућност да прималац лизинга стекне право својине на предмету лизинга;
- 2) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе закључене у поступку поравнања пред судом или другим државним органом;
- 3) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе којима се бестеретно одлаже плаћање постојећег дуга;
- 4) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе код којих не постоји обавеза плаћања камате или било ког другог терета и уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе под условом отплате кредита у року до три месеца, односно под условом да је уговорено одложено плаћање на рок до три месеца и с плаћањем само занемарљивих трошкова;
- 5) уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе обезбеђене залогом на покретним стварима, ако је одговорност корисника ограничена на вредност заложене ствари;
- 6) уговоре о финансијским погодбама с трајним извршењем којима се трговац обавезује да кориснику испоручује одређену врсту робе, односно пружа одређену услугу у дужем периоду, а корисник се обавезује да за то плаћа цену у оброцима за време трајања испоруке робе, односно пружања услуге.

Однос према другим прописима

Члан 4.

На питања заштите корисника која нису уређена овим законом примењују се одредбе прописа којима се уређује заштита потрошача, пословање банака, давалаца лизинга, односно платни промет у динарима и страним средствима плаћања, као и одредбе закона којим се уређују облигациони односи.

Основна начела заштите корисника

Члан 5.

Основна начела заштите корисника, у смислу овог закона, јесу следећа:

- 1) право на равноправан однос с даваоцем финансијске услуге,
- 2) право на заштиту од дискриминације,
- 3) право на информисање,
- 4) право на одређеност или одредивост уговорне обавезе,
- 5) право на заштиту права и интереса.

Оглашавање

Члан 6.

Финансијске услуге морају се оглашавати на јасан и разумљив начин, а оглашавање не може садржати нетачне информације, односно информације које могу створити погрешну представу о условима под којима корисник користи ове услуге.

Правила уговорања

Члан 7.

Уговор о финансијској услузи (у даљем тексту: уговор) сачињава се у писменој форми или на другом трајном носачу података.

Свака уговорна страна добија примерак уговора.

Уговор не може да садржи одредбе којима се корисник одриче права која су му гарантована овим законом.

Члан 8.

Уговорна обавеза мора бити одређена, односно одредива.

Новчана уговорна обавеза је одредива што се тиче њене висине ако зависи од уговорених променљивих елемената, односно променљивих и фиксних, с тим што су променљиви елементи они који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.).

Новчана уговорна обавеза је временски одредива ако се на основу уговорених елемената може утврдити кад доспева.

Елементи из ст. 2. и 3. овог члана морају бити такве природе да на њих не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

Уговори не могу да садрже упућујућу норму на пословну политику кад су у питању они елементи који су овим законом предвиђени као обавезни елементи уговора.

Давалац финансијске услуге је дужан да новчану уговорну обавезу утврђује на начин одређен одредбама овог члана.

Општи услови пословања

Члан 9.

Општим условима пословања давалаца финансијских услуга, у смислу овог закона, сматрају се услови пословања који се примењују на кориснике, услови за успостављање односа између корисника и даваоца финансијске услуге и поступак комуникације између њих, као и услови за обављање пословања између корисника и даваоца ове услуге.

Општим условима пословања давалац финансијске услуге је дужан да обезбеди примену добрих пословних обичаја, добру пословну праксу и фер однос према кориснику, као и усклађеност ових услова с прописима.

Члан 10.

Давалац финансијске услуге је дужан да у својим пословним просторијама, и то најкасније 15 дана пре њихове примене, обезбеди да се корисник упозна са општим условима пословања на српском језику, да му пружи

одговарајућа објашњења и инструкције који се односе на примену ових услова у вези са одређеном финансијском услугом, као и да му, на његов захтев, у писменој форми или на другом трајном носачу података достави те услове.

Годишња ефективна каматна стопа

Члан 11.

Ефективна каматна стопа је дисконтна стопа која изједначава, на годишњој основи, садашње вредности свих новчаних токова, односно садашње вредности свих новчаних примања са садашњим вредностима свих новчаних издатака по основу коришћења финансијских услуга а који су познати у моменту исказивања ове стопе.

Новчани токови из става 1. овог члана укључују:

- све отплате и исплате кредита/лизинга/депозита;
- трошкове које корисник финансијских услуга плаћа (нпр. камате, накнаде, порези и сл.), односно погодности које прима (камате и друге безусловне погодности);
- трошкове у вези са споредним услугама које представљају услов за коришћење финансијске услуге, односно за њено коришћење на одређени начин (нпр. трошкови осигурања живота, имовине и лица и др.).

Ако је услов за коришћење финансијске услуге отварање рачуна, у новчане токове из става 1. овог члана укључују се и трошкови отварања и вођења тог рачуна, као и сви трошкови у вези са извршењем тих новчаних токова.

У новчане токове из става 1. овог члана не укључују се:

- трошкови настали због непоштовања уговорних одредаба;
- трошкови у вези с куповином робе настали независно од тога да ли се плаћање врши готовински или на други начин.

Обрачун ефективне каматне стопе заснива се на следећим претпоставкама:

- да ће уговор о финансијској услузи остати на снази током уговореног периода;
- да ће уговорне стране испунити своје уговорне обавезе и да ће то учинити у роковима наведеним у уговору;
- да ће номинална каматна стопа и остали трошкови остати непромењени до краја трајања уговора.

Банка и давалац лизинга су дужни да ефективну каматну стопу обрачунавају на јединствен, прописани начин ради поређења истоврсних понуда различитих давалаца финансијских услуга.

Народна банка Србије ближе утврђује услове и начин обрачуна ефективне каматне стопе.

Право на одустанак

Члан 12.

Корисник има право да одустане од закљученог уговора о кредиту, уговора о дозвољеном прекорачењу рачуна, уговора о издавању и коришћењу

кредитне картице, уговора о лизингу и финансијске погодбе – у року од 14 дана од дана закључења уговора, без навођења разлога за одустанак.

Код уговора о кредиту који је обезбеђен хипотеком, као и код уговора чији је предмет куповина, односно финансирање куповине непокретности, корисник може користити право на одустанак под условом да му средства, односно предмет финансирања нису стављени на располагање.

При одустанку од уговора из става 1. овог члана, а пре истека рока из тог става, корисник је дужан да о својој намери да одустане обавести банку, даваоца лизинга, односно трговца на начин којим се потврђује пријем овог обавештења, при чему се датум пријема тог обавештења сматра датумом одустанка од уговора. Ово обавештење доставља се у писменој форми или на другом трајном носачу података.

Корисник који одустане од уговора о кредиту, уговора о дозвољеном прекорачењу рачуна и уговора о издавању и коришћењу кредитне картице дужан је да, у року од 30 дана од дана слања обавештења из става 3. овог члана, врати банци главницу и камату из основног посла за време коришћења кредита.

Корисник који одустане од уговора о лизингу са опцијом куповине предмета лизинга дужан је да, у року од 30 дана од дана слања обавештења из става 3. овог члана, даваоцу лизинга врати предмет лизинга, накнади претрпљену штету ако је дошло до умањења вредности предмета лизинга и плати уговорену камату из основног посла од дана закључења уговора до дана враћања предмета лизинга.

Корисник који одустане од финансијске погодбе с трговцем дужан је да, у року од 30 дана од дана слања обавештења из става 3. овог члана, трговцу врати предмет купопродаје, накнади претрпљену штету ако је дошло до умањена вредности предмета купопродаје и плати део уговорене камате из основног посла од дана закључења купопродаје до дана враћања предмета.

Даваоци услуга немају право на друге накнаде, осим накнада из ст. од 4. до 6. овог члана и трошкова насталих код надлежних органа, а, у случају из става 2. тог члана – банка има право на накнаду стварних трошкова које је имала поводом закључења уговора о кредиту.

Корисник мора бити упознат са стварним трошковима из става 7. овог члана пре закључења уговора о кредиту.

Ако даваоци услуга из става 3. овог члана или трећа страна на основу уговора с тим даваоцима, пружају и споредне услуге у вези с финансијским услугама из ст. 1. и 2. тог члана – корисника више не обавезује уговор о споредним услугама ако корисник користи своје право на одустанак од уговора у складу са овим чланом.

Право на обавештавање

Члан 13.

Корисник има право да од даваоца финансијске услуге, у писменој форми или на другом трајном носачу података, без накнаде добије информације, податке и инструкције који су у вези с његовим уговорним односом с даваоцем, на начин и у роковима утврђеним уговором.

Захтев за минималном професионалном оспособљеношћу

Члан 14.

Запослени који су ангажовани на пословима продаје финансијских услуга или пружању савета корисницима дужни су да поседују одговарајуће квалификације, знање и искуство, професионалне и личне квалитете, да познају правила струке, да поступају у складу с добрим пословним обичајима и пословном етиком, да поштују личност и интегритет корисника, као и да кориснике, на њихов захтев, потпуно и тачно информишу о условима коришћења тих услуга.

Даваоци финансијских услуга треба да обезбеде да запослени који су ангажовани на пословима продаје ових услуга или пружању савета корисницима поседују одговарајуће квалификације и да обезбеде обуку ових запослених.

Г л а в а II

БАНКАРСКЕ УСЛУГЕ И ЛИЗИНГ

О д е л њ а к 1.

Информисање у предуговорној фази

1. Оглашавање

Члан 15.

Банка и давалац лизинга дужни су да, при оглашавању депозитних и кредитних услуга и послова лизинга код којих огласна порука садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на цену или приход, јасно и прецизно на репрезентативном примеру наведу:

- врсту депозита/кредита/предмета лизинга;
- висину и променљивост годишње номиналне каматне стопе;
- ефективну каматну стопу;
- валуту у којој се уговара депозит/кредит/лизинг;
- период на који се уговара депозит/кредит/лизинг;
- критеријуме за индексирање депозита/кредита/лизинга;
- укупан износ депозита/кредита;
- све трошкове који падају на терет корисника.

При оглашавању лизинга, давалац лизинга, поред података из става 1. овог члана, дужан је да наведе и следеће податке:

- бруто набавну вредност предмета лизинга, висину учешћа и износ нето финансирања;
- број и износ рата лизинг накнаде, као и период у коме рате доспевају за наплату (месечно, тромесечно и сл.).

При оглашавању из ст. 1. и 2. овог члана, износ ефективне каматне стопе треба да буде назначен, односно написан тако да је уочљивији од осталих елемената.

Оглашавањем из ст. 1. и 2. овог члана сматра се оглашавање у смислу закона којим се уређује оглашавање – оглашавање у средствима јавног информисања, у просторијама банке и даваоца лизинга (брошуре, рекламни леци и др.), односно на Интернет страници.

Члан 16.

Ако је за закључење уговора о кредиту, односно лизингу обавезно и закључење уговора о споредним услугама (нарочито уговора о осигурању), а при том се цена споредне услуге не може одредити унапред – постојање такве обавезе исказује се јасно, сажето и на видљив начин, заједно са исказивањем ефективне каматне стопе.

Ако се оглашава кредит, односно лизинг чија је номинална каматна стопа 0%, назначавају се и сви услови под којима се одобрава тај кредит, односно лизинг.

При оглашавању је забрањено користити изразе којима се кредит, односно лизинг означавају бесплатним или сличне изразе ако је одобрење тог кредита, односно лизинга условљено закључењем другог уговора или је условљено било чим што представља трошак за корисника или ствара другу обавезу.

2. Обавештавање корисника у предговорној фази

Члан 17.

Банка и давалац лизинга су дужни да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту/кредиту/лизингу, о дозвољеном прекорачењу, односно о отварању и вођењу рачуна, као и на уговор о издавању и коришћењу платне картице (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли уговор одговара његовим потребама и финансијској ситуацији али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду.

Банка и давалац лизинга су дужни да кориснику услугу понуде првенствено у динарима, а, на захтев корисника, дужни су да му омогуће да услугу уговори у динарској противвредности стране валуте.

Обавеза понуде у динарима из става 2. овог члана не односи се на кредите или друге финансијске услуге чији је предмет куповина, односно финансирање куповине непокретности.

Ако се кредит уговори у динарској противвредности стране валуте, односно у страниј валути – банка и давалац лизинга су дужни да кориснику укажу на ризике које преузима у том случају.

Понуда се исписује на папиру или другом трајном носачу података и садржи:

- 1) врсту услуге;
- 2) пословно име и адресу даваоца услуге;
- 3) укупан износ депозита, кредита, односно посла финансијског лизинга и услове коришћења;
- 4) валуту у којој се уговара депозит/кредит/лизинг;
- 5) трајање уговора;

- 6) висину и променљивост номиналне каматне стопе;
- 7) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати и начин измене, као и фиксни елемент ако је уговорен;
- 8) ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати а приказан је на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат;
- 9) износ и број рата кредита, односно рата лизинг накнада и периоде у којима доспевају (месечно, тромесечно и сл.);
- 10) врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене;
- 11) код платних картица – обавештење о постојању накнаде за подизање готовине на банкомату друге банке, као и износ накнаде у случају подизања готовине на банкомату банке издаваоца, обавештење о износу провизија за коришћење платне картице у иностранству, као и обавештење о курсу који се примењује при конверзији износа трансакција насталих у иностранству у валуту задужења корисника, укључујући и евентуалне провизије које се наплаћују код конверзије;
- 12) евентуалну обавезу закључивања уговора о споредним услугама које су у вези са уговором о кредиту, односно лизингу (уговора о осигурању и др.) кад је то закључивање обавезно ради добијања кредита под условима из огласа;
- 13) каматне стопе које се примењују у случају доцње;
- 14) упозорење у вези с последицама пропуштања плаћања;
- 15) средства обезбеђења;
- 16) право корисника на одустанак од уговора, услове и начин одустанка, као и висину трошкова у вези с тим;
- 17) право на превремену отплату кредита/лизинга и коришћења кредитне картице и право банке, односно даваоца лизинга на накнаду, као и висину те накнаде;
- 18) информацију да корисник има право на обавештење о резултатима увида у базу података ради процене своје кредитне способности и да је то обавештење бесплатно у случају из члана 18. став 3. овог закона;
- 19) право корисника који намерава да с банком, односно даваоцем лизинга закључи уговор – да добије бесплатну копију нацрта тог уговора ако је и банка/давалац лизинга у моменту истицања тог захтева вољна да закључи овај уговор;
- 20) период у коме банку/даваоца лизинга обавезују подаци из понуде.

Поред података из става 5. овог члана, понуда која се односи на лизинг услугу садржи:

- 1) бруто набавну вредност предмета лизинга;
- 2) износ учешћа;
- 3) податке о обавези осигурања предмета лизинга;

4) висину трошкова уписа уговора код Агенције за привредне регистре које корисник плаћа после закључења уговора о лизингу;

5) услове извршења права откупа предмета лизинга/продужења уговора о лизингу.

Понуда за закључење уговора о дозвољеном прекорачењу рачуна садржи елементе из става 5. тач. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 18, 19. и 20. овог члана, као и услове и поступак раскида овог уговора и обавештење у којим се случајевима од корисника може захтевати потпуна отплата дозвољеног прекорачења рачуна.

Банка, односно давалац лизинга дужни су да корисника који намерава да с њима закључи уговор обавесте да, на свој захтев, може добити без накнаде текст нацрта тог уговора – као предлог за његово закључивање.

Ако услове финансирања даваоца лизинга презентује треће лице – давалац лизинга је дужан да с тим лицем закључи уговор о пословној сарадњи, којим се ово лице обавезује да те услове презентује на исти начин као и давалац лизинга.

Народна банка Србије утврђује садржај образаца на којима се понуда уручује кориснику.

3. Обавеза процене кредитне способности

Члан 18.

Пре закључења уговора о кредиту, односно лизингу – банка, односно давалац лизинга дужни су да кредитну способност корисника процене на основу података које добију од њега и на основу увида у базу података о задужености тог корисника извршеног уз писмену сагласност лица на кога се ти подаци односе.

Ако се уговорне стране сагласе да се кредитно задужење корисника повећа – банка, односно давалац лизинга дужни су да поново процене кредитну способност тог корисника.

Ако је захтев за кредит, односно лизинг одбијен на основу увида у базу података из става 1. овог члана – банка, односно давалац лизинга дужни су да корисника без накнаде одмах писмено обавесте о подацима из те базе.

О д е л њ а к 2.

Садржај уговора о банкарским услугама и лизингу

1. Уговор о кредиту

Члан 19.

Уговор о кредиту садржи следеће обавезне елементе:

- 1) врсту кредита;
- 2) период на који се кредит одобрава;
- 3) пословно име, име и адресу уговорних страна;
- 4) износ кредита који се одобрава и услове повлачења средстава;
- 5) код кредита индексираних у страној валути – валуту у којој банка индексира кредит, тип курса валуте који се примењује при одобравању и

отплати кредита (куповни или продајни курс Народне банке Србије, или званични средњи курс, или куповни или продајни курс банке), као и датум обрачуна;

6) висину номиналне каматне стопе уз одређење да ли је фиксна или променљива, а, ако је променљива – елементе на основу којих се одређује (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.), њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;

7) ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати а израчунат је на дан закључења уговора;

8) план отплате кредита и право корисника да у току трајања уговора, у случају промене плана отплате, односно једанпут годишње ако није дошло до ове промене, може бесплатно добити тај план; ако се камата и трошкови отплаћују без истовремене отплате главнице – план отплате кредита треба да садржи само рокове и услове отплате камате и трошкова;

9) метод који се примењује код обрачуна камате (конформни, пропорционални и др.);

10) обавештење о каматној стопи која се примењује у случају доцње у складу са овим законом;

11) упозорење о последицама у случају неизмиривања обавеза, услове, поступак и последице отказа, односно раскида уговора о кредиту у складу са законом којим се уређују облигациони односи, као и обавештење о условима и начину уступања потраживања у случају неизмирења обавеза;

12) врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др.);

13) врсте средстава обезбеђења, могућност за њихову замену током периода отплате кредита, као и услове активирања тих средстава у случају неизмиривања обавеза;

14) услове и начин превремене отплате кредита и висину накнаде у вези с тим;

15) право корисника на одустанак од уговора, услове и начин одустанка;

16) право на приговор и могућност покретања поступка посредовања ради вансудског решавања спорног односа;

17) адресу Народне банке Србије као органа који врши контролу банака.

Повезани уговор о кредиту, поред елемената из става 1. овог члана, садржи и ознаку робе или услуге, њену готовинску цену и обавештење о престанку важења повезаног уговора у случају коришћења права на одустанак од уговора.

Код уговора о кредиту – камата, накнаде и други трошкови, ако су променљиви, морају зависити од уговорених елемената који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.) и чија је природа таква да на промену њихове вредности не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

При закључивању уговора о кредиту, банка уз уговор уручује кориснику један примерак плана отплате кредита и прегледа обавезних елемената кредита који садржи основне податке о кредиту, а који се сматрају саставним

деловима уговора. Други примерак овог плана, односно прегледа банка задржава у својој документацији.

2. Уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна

Члан 20.

Уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна садржи елементе из члана 19. став 1. тач. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11. и 12. овог закона, као и обавештење у којим се случајевима од корисника може захтевати потпуна отплата дозвољеног прекорачења.

Код уговора из става 1. овог члана – камата, накнаде и други трошкови, ако су променљиви, морају зависити од уговорених елемената који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.) и чија је природа таква да на промену њихове вредности не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

При закључивању уговора из става 1. овог члана, банка уз уговор уручује кориснику један примерак прегледа обавезних елемената дозвољеног прекорачења рачуна, који садржи основне податке о прекорачењу рачуна и сматра се саставним делом уговора. Други примерак овог прегледа банка задржава у својој документацији.

3. Уговор о лизингу

Члан 21.

Уговор о лизингу садржи следеће обавезне елементе:

1) бруто набавну вредност предмета лизинга (збир вредности по којој је давалац лизинга стекао право својине над предметом лизинга и обрачунатог пореза на додату вредност);

2) износ учешћа (износ који корисник плаћа даваоцу лизинга и који се исказује у односу на бруто набавну вредност предмета лизинга);

3) износ нето финансирања (разлика између бруто набавне вредности предмета лизинга и учешћа);

4) број и износ рата лизинг накнаде, као и период у коме рате доспевају за наплату;

5) преосталу вредност предмета лизинга (део износа нето финансирања који се може уговорити, који корисник не отплаћује кроз рате, већ одједном, после истека периода на који је уговор закључен ако је уговором предвиђено право корисника да откупи предмет лизинга);

6) код лизинга индексираних у страној валути – валуту у којој се врши индексација, тип курса валуте који се примењује при одобравању и отплати лизинга (куповни или продајни курс Народне банке Србије, или званични средњи курс, или куповни или продајни курс банке), као и датум обрачуна;

7) висину номиналне годишње каматне стопе уз одређење да ли је фиксна или променљива, а, ако је променљива – елементе на основу којих се одређује (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.), њихову висину у време закључења уговора, периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;

8) ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати а израчунат је на дан закључења уговора;

- 9) обавештење о обавези осигурања предмета лизинга;
- 10) право откупа предмета лизинга/продужења уговора;
- 11) услове и начин превремене отплате и висину накнаде у вези с тим;
- 12) метод који се примењује код обрачуна камате (конформни, пропорционални и др.);
- 13) каматну стопу која се примењује у случају доцње у складу са овим законом;
- 14) врсту и висину свих накнада које падају на терет примаоца лизинга, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др.);
- 15) врсте средстава обезбеђења, могућност за њихову замену током периода отплате предмета лизинга, као и услове активирања тих средстава у случају неизмиривања обавеза;
- 16) обавештење о праву даваоца лизинга да прода предмет лизинга;
- 17) услове, поступак и последице раскида уговора о лизингу, као и обавештење о условима и начину уступања потраживања у случају неизмирења обавеза;
- 18) право корисника на одустанак од уговора, услове и начин одустанка;
- 19) право на приговор и могућност покретања поступка посредовања ради вансудског решавања спорног односа;
- 20) адресу Народне банке Србије као органа који врши контролу давалаца лизинга.

Код уговора о лизингу – камата, накнаде и други трошкови, ако су променљиви, морају зависити од уговорених елемената који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.) и чија је природа таква да на њихову вредност не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

При закључивању уговора о лизингу, давалац лизинга уз уговор уручује кориснику један примерак плана отплате лизинга и прегледа обавезних елемената лизинга који садржи основне податке о лизингу, а који се сматрају саставним деловима уговора. Други примерак овог плана, односно прегледа давалац лизинга задржава у својој документацији.

4. Уговор о издавању и коришћењу платне картице

Члан 22.

Уговор о издавању и коришћењу платне картице садржи следеће обавезне елементе:

- 1) пословно име, име и адресу уговорних страна;
- 2) карактеристике, начин употребе и ограничења употребе картице;
- 3) начин поступања корисника ради безбедног коришћења картице;
- 4) проценат минималне месечне обавезе за плаћање код кредитне картице;
- 5) валуту у којој се врши обрачунавање дуговања по картици;

6) обавештење о постојању накнаде за подизање готовине на банкомату друге банке, као и износ те накнаде у случају подизања готовине на банкомату банке издаваоца;

7) обавештење о износу провизија за коришћење платне картице у иностранству, обавештење о валути у којој се евидентира трансакција извршена у иностранству, као и обавештење о курсу који се примењује при конверзији износа трансакција насталих у иностранству у валуту задужења корисника, укључујући и евентуалне провизије које се наплаћују код конверзије;

8) начин поступања корисника у случају уоченог неовлашћеног коришћења података с картице, оштећења, крађе или губитка картице;

9) начин поступања корисника и банке у случају блокаде картице;

10) одговорност корисника и банке издаваоца картице у случају крађе и губитка картице, односно у случају неовлашћеног коришћења података с картице;

11) право корисника на одустанак од уговора, услове и начин одустанка;

12) право на приговор и могућност покретања поступка посредовања ради вансудског решавања спорног односа;

13) адресу Народне банке Србије као органа који врши контролу банака.

Уговор из става 1. овог члана, поред елемената из тог става, садржи и елементе из члана 19. став 1. овог закона, осим елемента из тачке 8. тог става.

5. Уговор о депозиту

Члан 23.

Уговор о депозиту садржи следеће обавезне елементе:

1) врсту депозита и период на који банка прима депозит;

2) износ средстава који банка прима у депозит;

3) валуту у којој корисник полаже а банка исплаћује средства на име депозита (динар и др.), а, у случају депозита са уговореном валутном клаузулом – и тип курса валуте који се примењује при полагању, односно исплати депозита (куповни или продајни курс Народне банке Србије, или званични средњи курс, или куповни или продајни курс банке), као и датум обрачуна;

4) план исплате;

5) висину номиналне годишње каматне стопе, уз назнаку да ли постоји обавеза корисника о плаћању пореза;

6) ефективну каматну стопу и укупан износ који кориснику треба да се исплати а израчунат је на дан закључења уговора;

7) безусловне погодности које банка пружа у вези с депозитом;

8) променљивост номиналне каматне стопе (фиксна или променљива);

9) елементе на основу којих се одређује уговорена променљива номинална каматна стопа, њихову висину у време закључења уговора и периоде у којима ће се мењати, као и фиксни елемент ако је уговорен;

10) метод који се примењује код обрачуна камате (конформни, пропорционални и др.);

11) начин на који и услове под којима корисник може располагати средствима депозита;

12) врсту и висину свих накнада које падају на терет депонента, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др.);

13) услове и начин аутоматског продужавања орочења;

14) износ осигураног депозита;

15) право на приговор и могућност покретања поступка посредовања ради вансудског решавања спорног односа;

16) адресу Народне банке Србије као органа који врши контролу банака.

Код уговора о депозиту – накнаде и други трошкови, ако су променљиви, морају зависити од уговорених елемената који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.) и чија је природа таква да на њихову вредност не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

При закључивању уговора о депозиту, банка уз уговор уручује један примерак плана исплате депозита, као и прегледа обавезних елемената депозита који садржи основне податке о депозиту, а који се сматрају саставним деловима уговора. Други примерак овог плана, односно прегледа банка задржава у својој документацији.

У случају аутоматског продужавања орочења депозита – банка је дужна да, најкасније 15 дана пре истека рока орочења, корисника обавести о року на који се продужава уговор о депозиту и о новој каматној стопи, а корисник има право да уговор раскине најкасније у року од 30 дана од дана пријема тог обавештења, и то без накнаде и уз камату уговорену за истекли орочени период.

6. Уговор о отварању и вођењу рачуна

Члан 24.

Уговор о отварању и вођењу рачуна, поред елемената утврђених прописима којима се уређује платни промет, садржи следеће обавезне елементе:

1) врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће их банка мењати;

2) податак да ли банка плаћа камату, висину каматне стопе по којој банка обрачунава камату, уз одређење да ли је фиксна или променљива, а ако је променљива – елементе чија промена утиче на промену каматне стопе, периоде у којима ће је банка мењати, начин измене, разлоге за измену, као и метод који се примењује код обрачуна камате (конформни, пропорционални и др.);

3) каматну стопу и додатне трошкове који се обрачунавају у случају неуговореног прекорачења по рачуну;

4) обавештење о условима и начину уступања потраживања према кориснику у случају неизмирења обавеза;

5) право на приговор и могућност покретања поступка посредовања ради вансудског решавања спорног односа;

6) адресу Народне банке Србије као органа који врши контролу банака.

Ако банка накнаде и друге трошкове из става 1. тачка 1. овог члана увећа изнад уговореног износа, дужна је да о томе обавести корисника најкасније 15 дана пре почетка примене измењених накнада, односно других трошкова.

Обавештење из става 2. овог члана треба да садржи информацију о томе да корисник може, на свој захтев, одмах, односно након измирења обавеза по рачуну, без накнаде пренети средства у другу банку или подићи средства у готовини и угасити рачун, а банка је дужна да му то омогући.

Члан 25.

Народна банка Србије прописује форму и садржину обрасца плана отплате кредита/лизинга/исплате депозита и прегледа обавезних елемената кредита/лизинга/исплате депозита.

7. Променљива номинална каматна стопа

Члан 26.

Променљива номинална каматна стопа је каматна стопа чија висина зависи од уговорених променљивих елемената, односно променљивих и фиксних, с тим што су променљиви елементи они који се званично објављују (референтна каматна стопа, индекс потрошачких цена и др.).

Природа елемената из става 1. овог члана мора бити таква да на њих не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна.

Банка, односно давалац лизинга дужни су да променљиву номиналну каматну стопу утврђују на начин одређен одредбама овог члана.

Банка, односно давалац лизинга дужни су да у својим пословним просторијама држе истакнуто обавештење о кретању вредности уговорених променљивих елемената из става 1. овог члана.

8. Уговор о другим банкарским услугама

Члан 27.

Уговори о датим авалима, односно гаранцијама, уговор о сефу и уговори о другим банкарским услугама садрже врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника.

О д е л њ а к 3.

Обавештавање корисника у току трајања уговорног односа

1. Измена обавезних елемената уговора

Члан 28.

Ако банка или давалац лизинга намерава да неки од обавезних елемената уговора измени, дужна је да прибави писмену сагласност корисника пре примене те измене. У случају да корисник није сагласан са овом изменом,

банка, односно давалац лизинга не може из тог разлога једнострано изменити услове из уговора, нити уговор једнострано раскинути, односно отказати.

2. Обавештење о променљивој номиналној каматној стопи

Члан 29.

Ако је уговорена променљива номинална каматна стопа – банка, односно давалац лизинга дужни су да о измени те стопе корисника обавесте писмено или на другом трајном носачу података, и то пре почетка примене измењене стопе, односно периодично у складу са уговором, и да у том обавештењу наведу датум од када се измењена стопа примењује.

Уз обавештење из става 1. овог члана – банка код уговора о кредиту, односно давалац лизинга код уговора о лизингу писмено или на другом трајном носачу података достављају кориснику и измењени план отплате кредита, односно план отплате предмета лизинга.

Банка, односно давалац лизинга дужни су да, на захтев корисника, планове из става 2. овог члана учине доступним кориснику за све време трајања уговорног односа, и то без накнаде.

Обавеза обавештавања из става 1. овог члана постоји и у случају измене променљивих елемената који утичу на висину других новчаних обавеза.

3. Измена других елемената уговора

Члан 30.

Банка, односно давалац лизинга дужни су да корисника на уговорени начин благовремено обавесте о промени података који нису обавезни елементи уговора у смислу овог закона.

4. Обавештење о стању дуга и прекорачењу рачуна

Члан 31.

Банка, односно давалац лизинга дужни су да најмање једанпут годишње доставе кориснику без накнаде обавештење о стању његовог дуга по уговору о кредиту, лизингу, односно кредитној картици.

У случају дозвољеног прекорачења рачуна, банка је дужна да најмање једанпут месечно достави кориснику без накнаде, писмено или на другом трајном носачу података, обавештење – извод о свим променама на његовом рачуну, а на захтев корисника дужна је да то обавештење достави без одлагања.

Обавештење из става 2. овог члана обавезно садржи следеће податке:

- 1) број рачуна,
- 2) период на који се односи извод,
- 3) датум промене, опис промене, као и износ и врсту промене (одобрење или задужење рачуна),
- 4) претходно и ново стање рачуна, као и датум слања извода,
- 5) примењену номиналну каматну стопу,
- 6) све зарачунате трошкове.

У случају знатног неуговореног прекорачења рачуна које траје дуже од једног месеца – банка је дужна да без одлагања, писмено или на другом трајном носачу података, обавести клијента:

- о износу прекорачења,
- о каматној стопи која ће се применити на износ прекорачења,
- о другим евентуалним трошковима и казнама.

5. Доцња

Члан 32.

Ако корисник своју обавезу не испуни у уговореном року – на доспелу а неизмирену обавезу примењују се правила о камати која се примењује у случају дужничке доцње прописана законом којим се уређују облигациони односи.

Ако у току трајања уговорног односа наступе околности које корисника доводе у тешко имовинско стање, односно друге битне околности на које корисник не може утицати – банка, односно давалац лизинга могу, на захтев корисника, прогласити застој у отплати (мораторијум) за одређени период, у коме банка, односно давалац лизинга не обрачунавају затезну камату на доспело а неизмирено потраживање.

Банка, односно давалац лизинга могу својим унутрашњим актима прописати критеријуме за проглашење застоја у отплати.

О д е л њ а к 4.

Посебна права

1. Права у вези са уговором о револвинг кредиту

Члан 33.

Корисник може на уобичајени начин, без накнаде и у сваком моменту, осим ако је уговорен отказни рок који не може бити дужи од месец дана – да раскине уговор о револвинг кредиту.

Ако је то уговорено, банка може отказати уговор о револвинг кредиту тако што ће о отказу корисника обавестити писмено или на другом трајном носачу података најкасније два месеца раније.

Ако је то уговорено, банка може из оправданих разлога (неовлашћено коришћење кредита, значајно погоршање кредитне способности корисника и др.) ускратити кориснику право на повлачење средстава, с тим да је дужна да га о разлозима ускраћивања обавести писмено или на другом трајном носачу података, и то, ако је могуће, одмах или у року од наредна три дана, осим кад је пружање таквих обавештења забрањено другим прописима.

2. Право на примену истог типа курса

Члан 34.

Ако банка одобрава кредит индексиран у иностраној валути, корисник има право да отплату кредита врши по истом типу курса који је примењен при одобравању кредита (куповни или продајни курс Народне банке Србије, или званични средњи курс, или куповни или продајни курс банке), а банка је дужна да му омогући остварење тог права.

Одредба става 1. овог члана сходно се примењује на уговор о лизингу, односно депозиту.

3. Право на исти метод обрачуна камате

Члан 35.

Ако корисник има обавезу полагања наменског депозита са уговореном каматом ради добијања кредита, има право на примену истог метода обрачуна камате на тај депозит који је примењен и на обрачун камате на износ одобреног кредита, а банка је дужна да му омогући остварење тог права.

4. Превремена отплата

Члан 36.

Корисник има право да у било ком моменту, у потпуности или делимично, изврши своје обавезе из уговора о кредиту, у ком случају има право на умањење укупне цене кредита за износ камате и трошкова за преостали период трајања тог уговора (превремена отплата).

У случају да је у периоду превремене отплате уговорена фиксна номинална каматна стопа, банка може да уговори накнаду у висини губитка који има због превремене отплате, а највише до 1% износа превремено отплаћеног кредита ако је период између превремене отплате и рока испуњења обавезе из уговора о кредиту дужи од једне године. Ако је овај период краћи, накнада не може бити већа од 0,5% износа превремено отплаћеног кредита.

Банка може тражити накнаду из става 2. овог члана под условом да је износ превремене отплате у периоду од дванаест месеци већи од 600.000 динара.

Под губитком из става 2. овог члана подразумева се разлика између каматне стопе уговорене с корисником и тржишне каматне стопе по којој банка може да пласира износ добијен превременом отплатом у моменту ове отплате, укључујући и административне трошкове.

Корисник може тражити одговарајуће умањење накнаде из става 2. овог члана ако је износ те накнаде већи од стварно претрпљеног губитка у смислу става 4. тог члана.

Накнада за превремену отплату не може се захтевати:

- ако је отплата била учињена на основу закљученог уговора о осигурању чија је намена обезбеђивање отплате;
- у случају дозвољеног прекорачења рачуна;
- ако се отплата врши у току периода за који је уговорена променљива номинална каматна стопа.

Изузетно од ст. од 2. до 6. овог члана – код уговора о кредиту чији је предмет куповина непокретности примењује се уговорена накнада за превремену отплату, ако је уговорена.

Накнада за превремену отплату не може бити већа од износа камате коју би корисник платио током периода између превремене отплате и рока испуњења обавезе из уговора о кредиту.

Одредбе овог члана примењују се и на уговор о лизингу.

5. Права у вези с рачуном

Члан 37.

Корисник има право да без наплате посебне накнаде подигне у готовини средства са свог динарског или девизног рачуна код банке код које има отворен овај рачун.

Корисник има право да без наплате посебне накнаде средства са свог рачуна подигне одмах после евидентираног прилива средстава.

Изузетно од става 2. овог члана, ако корисник подиже у готовини средства чији је износ већи од 600.000 динара – банка му та средства може исплатити најкасније у року од наредна два радна дана, без накнаде.

Одредба става 3. овог члана односи се и на девизна средства чији је износ у динарској противвредности по званичном средњем курсу Народне банке Србије већи од 600.000 динара.

Корисник има право на бесплатно гашење рачуна.

6. Права у вези с платном картицом

Члан 38.

Банка је дужна да обезбеди кориснику да само он има приступ личном идентификационом броју до уручења платне картице.

Банка издавалац платне картице сноси ризик у вези с достављањем кориснику платне картице и личног идентификационог броја.

Корисник је дужан да без одлагања пријави банци губитак, односно крађу платне картице и да од банке захтева блокаду њене даље употребе, а банка је дужна да му то у сваком тренутку омогући.

Ако банка издавалац платне картице не омогући да се у сваком тренутку пријави губитак, крађа или трансакција извршена неовлашћеним коришћењем платне картице, односно података с платне картице – корисник не сноси последице неовлашћене употребе, осим ако је сам извршио злоупотребу.

У случају да је дошло до неовлашћеног коришћења платне картице, односно података с платне картице – корисник је дужан да, одмах после тог сазнања, а најкасније у року од 45 дана од датума задужења, пријави банци трансакцију извршену неовлашћеним коришћењем платне картице, односно података с платне картице, у ком случају може сносити губитке који су последица неовлашћеног коришћења највише до износа од 15.000 динара.

Корисник сноси све губитке у вези са сваком трансакцијом извршеном злоупотребом коју сам учини, а сноси и губитке настале због тога што није испунио своје обавезе које произлазе из прописаних услова о издавању и коришћењу платне картице, обавезу да без одлагања обавести банку о губитку, крађи и злоупотреби платне картице и обавезу да на адекватан начин чува лични идентификациони број.

Након пријаве банци губитка, крађе или трансакције извршене неовлашћеним коришћењем платне картице, односно података с платне картице – корисник не сноси губитке настале по том основу, осим ако је сам извршио злоупотребу или учествовао у злоупотреби или деловао с намером преваре.

Корисник има право на бесплатно гашење платне картице.

7. Уступање потраживања

Члан 39.

У случају уступања потраживања банке из уговора о кредиту другој банци, корисник задржава сва права која су уговорена, као и право истицања приговора према другој банци које је имао и према првој банци, а друга банка не може корисника довести у неповољнији положај од положаја који би имао да то потраживање није пренето и корисник због тога не може бити изложен додатним трошковима.

У случају уступања доспелог потраживања банке правном лицу у Републици Србији које није банка али се бави претежно финансијском делатношћу, под условом да је банка претходно позвала корисника да у примереном року на уговорени начин измири своје дуговање а он то не учини, корисник не може бити доведен у неповољнији положај у односу на положај који би имао да то потраживање није уступљено и не може због тога бити изложен додатним трошковима.

Банка потраживање из једног уговора може уступити само једном лицу.

Банка је дужна да обавести корисника о уступању потраживања из ст. 1. и 2. овог члана.

Одредбе овог члана сходно се примењују на потраживања из уговора о лизингу, уговора о дозвољеном прекорачењу рачуна, уговора о издавању и коришћењу платне картице и уговора о отварању и вођењу рачуна.

О д е л њ а к 5.

Повезани уговори о кредиту

Члан 40.

Ако корисник своје право на одустанак од уговора о куповини робе, односно пружању услуге остварује у складу са законом којим се уређује заштита потрошача – не обавезује га повезани уговор о кредиту.

У случају из става 1. овог члана, продавац је дужан да о одустанку од уговора о куповини робе, односно пружању услуге обавести банку, а банка је дужна да отплаћени износ кредита, с каматом, који је корисник отплатио до момента одустанка од тог уговора врати кориснику без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана кад је обавештена о одустанку.

Ако кориснику није испоручена роба или услуга у складу са уговором о куповини робе, односно пружању услуге – корисник кредита има право да према даваоцу кредита искористи правна средства која је претходно уложио против продавца а није добио задовољење у складу са законом, односно тим уговором.

Ако се закључи уговор о куповини робе, односно пружању услуге а повезани уговор о кредиту не буде одобрен – уговор о куповини робе, односно пружању услуге се раскида, осим ако лице коме није одобрен кредит одлучи да тај уговор остане на снази.

Одредбе овог члана сходно се примењују на уговор о лизингу.

О д е л њ а к 6.

Неправичне уговорне одредбе и непоштено пословање

Члан 41.

На неправичне уговорне одредбе и непоштено пословање, као и на поступак њихове забране, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује заштита потрошача.

О д е л њ а к 7.

Остваривање заштите права и интереса корисника

1. Право на приговор и обавештење о приговору

Члан 42.

Корисник банкарских услуга и услуга лизинга има право на писмени приговор даваоцу ових услуга ако сматра да се давалац не придржава одредаба закона, општих услова пословања, добре пословне праксе и обавеза из уговора закљученог с корисником.

Ако није задовољан одговором даваоца услуге из става 1. овог члана или тај давалац није одговорио у року од 30 дана – корисник може писмено обавестити Народну банку Србије о свом приговору.

Народна банка Србије прописује начин улагања приговора из става 1. овог члана, начин поступања давалаца банкарских услуга и услуга лизинга по том приговору, као и начин поступања Народне банке Србије по обавештењу из става 2. тог члана.

Члан 43.

Народна банка Србије, након добијања обавештења из члана 42. став 2. овог закона, затражиће од даваоца услуге из става 1. тог члана да се изјасни о наводима корисника из тог обавештења – у року од осам дана од дана пријема овог захтева.

Ако се давалац услуге из става 1. овог члана не изјасни у остављеном року или се изјасни а Народна банка Србије оцени да нису у питању повреде из члана 50. овог закона – корисник или давалац услуге могу ставити предлог за посредовање Народне банке Србије ради вансудског решавања спорног односа.

По приговорима корисника услуга осигурања и услуга друштава за управљање добровољним пензијским фондовима, Народна банка Србије поступа у складу с посебним законима којима се уређује пословање давалаца ових услуга.

2. Вансудско решавање спорног односа

Члан 44.

Спорни однос настао из уговора закљученог између корисника и даваоца из члана 42. став 1. овог закона може се решити у вансудском поступку – поступку посредовања.

Поступак посредовања не спроводи се ако је спорни однос настао због повреда из члана 50. овог закона.

Поступак посредовања се покреће прихватањем предлога за покретање тог поступка.

Поступак посредовања је поверљив и хитан.

Поступак посредовања спроводе запослени у Народној банци Србије – посредници, који су за посреднике именовани одлуком овлашћеног органа у Републици Србији, односно који имају лиценцу посредника и налазе се на списку посредника.

Стране у спорном односу могу одлучити да се поступак посредовања спроведе пред другим органом надлежним за посредовање.

Поступак посредовања пред Народном банком Србије бесплатан је за стране у том поступку.

Поступак посредовања може бити окончан споразумом страна, обуставом или одустанком.

Споразум постигнут у поступку посредовања нема снагу извршног наслова.

На поступак посредовања сходно се примењују одредбе закона и других прописа којима се уређује посредовање.

3. Поступање Народне банке Србије

Члан 45.

Ако Народна банка Србије, на основу чињеница из обавештења из члана 42. став 2. овог закона, а након изјашњења даваоца услуге о тим чињеницама, оцени да су у питању повреде из члана 50. овог закона – донеће решење којим ће том даваоцу наложити да отклони незаконитости и о томе достави доказ у року одређеном овим решењем. Истим решењем Народна банка Србије изриче и новчану казну из члана 50. овог закона, а то решење је, након достављања даваоцу услуге, коначно и представља извршну исправу.

Ако давалац услуге ни након изрицања новчане казне из става 1. овог члана не достави доказ да је отклонио незаконитости из тог става у року одређеном решењем о изрицању те казне – Народна банка Србије ће му изрећи новчану казну у двоструком износу, а то решење је, након достављања даваоцу услуге, коначно и представља извршну исправу.

Народна банка Србије ће о мерама које је предузела обавестити корисника.

Новчана казна из овог члана уплаћује се на рачун Народне банке Србије.

Народна банка Србије може јавно саопштити информације о даваоцима код којих је утврђено да нису поступали у складу са овим законом – на својој Интернет страници или на други начин.

4. Право на судску заштиту

Члан 46.

Покретање и вођење поступка посредовања између корисника и даваоца услуге не искључује нити утиче на остваривање права на судску заштиту, у складу са законом.

Г л а в а III

ФИНАНСИЈСКЕ ПОГОДБЕ КОЈЕ НУДИ ТРГОВАЦ

Оглашавање и понуда

Члан 47.

При оглашавању и понуди финансијских погодби које нуди трговац (у даљем тексту: финансијске погодбе), а нарочито продаје са оброчним отплатама цене – трговац мора нарочито да наведе податке о роби или услузи, готовинску цену, као и износ који се плаћа унапред на име учешћа или прве рате.

Ако се оглашава финансијска погодба за куповину робе чија је каматна стопа 0%, назначавају се и све повољности које има корисник који цену робе плаћа готовински.

Ако се оглашава продаја са оброчним отплатама цене која се у смислу овог закона сматра кредитирањем корисника – разлика између цене за куповину на одложено плаћање и за куповину за готовину мора бити процентуално исказана.

Министар надлежан за послове заштите потрошача ближе прописује облик и садржину обрасца понуде финансијске погодбе.

Сходна примена

Члан 48.

На финансијске погодбе сходно се примењују одредбе главе II овог закона, изузев одредаба одељка 7. те главе.

Г л а в а IV

НАДЗОР

Члан 49.

Народна банка Србије врши надзор над даваоцима финансијских услуга, осим над даваоцима финансијских погодби, у складу са овим законом, законом којим се уређује Народна банка Србије, као и законима којима се уређују банке, даваоци лизинга, друштва за осигурање, односно друштва за управљање добровољним пензијским фондовима.

Министарство надлежно за заштиту потрошача врши надзор над даваоцима финансијских погодби, у складу са законом којим се уређује заштита потрошача.

Г л а в а V

НОВЧАНЕ КАЗНЕ

Члан 50.

Новчаном казном од 500.000 динара казниће се банка, односно давалац лизинга:

- 1) ако уговори садрже упућујућу норму на пословну политику кад су у питању они елементи који су овим законом предвиђени као обавезни елементи уговора (члан 8. став 5. овог закона);
- 2) ако поступа супротно одредби члана 8. став 6. овог закона;
- 3) ако уговор о кредиту не садржи обавезне елементе из члана 19. став 1. овог закона;
- 4) ако уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна не садржи обавезне елементе из члана 20. став 1. овог закона;
- 5) ако уговор о лизингу не садржи обавезне елементе из члана 21. став 1. овог закона;
- 6) ако уговор о издавању и коришћењу платне картице не садржи обавезне елементе из члана 22. став 1. овог закона;
- 7) ако уговор о депозиту не садржи обавезне елементе из члана 23. став 1. овог закона;
- 8) ако уговор о отварању и вођењу рачуна не садржи обавезне елементе из члана 24. став 1. овог закона;
- 9) ако уговори променљиву номиналну каматну стопу супротно члану 26. ст. од 1. до 3. овог закона или се не придржава уговорених услова;
- 10) ако не прибави писмену сагласност за измену обавезних елемената уговора, односно једнострано измени услове из уговора или једнострано раскине, односно откаже уговор (члан 28. овог закона);
- 11) ако корисника не обавести о измени уговорене променљиве номиналне каматне стопе и променљивих елемената који утичу на висину других новчаних обавеза пре почетка њихове примене, односно периодично у складу са уговором и не наведе датум од када се ти елементи примењују (члан 29. ст. 1. и 4. овог закона);
- 12) ако уз обавештење о измени променљиве номиналне каматне стопе бесплатно не достави измењени план отплате кредита/лизинг накнаде (члан 29. ст. 2. и 3. овог закона);
- 13) ако одобрава кредит/лизинг индексиран у страној валути а кориснику не омогући да отплату кредита/лизинга врши по истом типу курса (куповни или продајни курс Народне банке Србије, или званични средњи курс, или куповни или продајни курс банке) који је примењен при одобравању кредита/утврђивању бруто набавне вредности предмета лизинга или не исплати депозит по истом типу курса по коме је депозит примљен (члан 34. овог закона);
- 14) ако не примени исти метод обрачуна камате на положени наменски депозит који је примењен и на обрачун камате на износ одобреног кредита (члан 35. овог закона);
- 15) ако наплати накнаду за превремену отплату супротно члану 36. овог закона;
- 16) ако кориснику не омогући да подигне средства са свог рачуна у готовини, односно ефективном страном новцу без наплате посебне накнаде (члан 37. став 1. овог закона);
- 17) ако кориснику не омогући да без наплате посебне накнаде подигне средства са свог рачуна одмах после евидентираног прилива средстава (члан 37. став 2. овог закона);

18) ако кориснику не омогући да износ већи од 600.000 динара подигне без накнаде најкасније у року од два дана (члан 37. став 3. овог закона);

19) ако кориснику наплати накнаду за гашење рачуна (члан 37. став 5. овог закона);

20) ако кориснику наплати накнаду за гашење платне картице (члан 38. став 8. овог закона);

21) ако банка уступи доспело потраживање а није претходно позвала корисника да измири своје дуговање (члан 39. став 2. овог закона);

22) ако не поступи на начин из члана 54. овог закона.

Г л а в а VI

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

Новчаном казном од 500.000 до 3.000.000 динара казниће се за прекршај банка, односно давалац лизинга, односно трговац:

1) ако финансијске услуге не оглашава на јасан и разумљив начин, односно ако оглашавање садржи нетачне информације, односно информације које могу створити погрешну представу о условима под којима корисник користи ове услуге (члан 6. овог закона);

2) ако уговор није сачињен у писменој форми или на другом трајном носачу података (члан 7. став 1. овог закона);

3) ако свака уговорна страна не добије примерак уговора (члан 7. став 2. овог закона);

4) ако општим условима пословања не обезбеди примену добрих пословних обичаја, добру пословну праксу и фер однос према кориснику, као и усклађеност ових услова с прописима (члан 9. став 2. овог закона);

5) ако кориснику не обезбеди да се у пословним просторијама банке, односно даваоца лизинга, односно трговца, и то најкасније 15 дана пре њихове примене, упозна са општим условима пословања на српском језику, односно не пружи му одговарајућа објашњења и инструкције који се односе на примену ових услова у вези са одређеном финансијском услугом и не достави му, на његов захтев, те услове у писменој форми или на другом трајном носачу података (члан 10. овог закона);

6) ако ефективну каматну стопу не обрачунава на прописани начин (члан 11. овог закона);

7) ако од корисника захтева и другу накнаду, осим главнице и камате, у случају одустанка корисника од уговора о кредиту (члан 12. став 4. овог закона);

8) ако од корисника захтева и другу накнаду, осим предмета лизинга, камате и претрпљене штете, у случају одустанка корисника од уговора о лизингу (члан 12. став 5. овог закона);

9) ако од корисника захтева другу накнаду, осим предмета купопродаје, камате и претрпљене штете, у случају одустанка корисника од финансијске погодбе (члан 12. став 6. овог закона);

10) ако кориснику не даје на прописани начин информације, податке и инструкције који су у вези с његовим уговорним односом с даваоцем финансијске услуге (члан 13. овог закона);

11) ако не обезбеди обуку запослених који су ангажовани на пословима продаје финансијских услуга или пружању савета (члан 14. став 2. овог закона);

12) ако при оглашавању депозитних и кредитних услуга и послова лизинга не наведе прецизно и јасно на репрезентативном примеру податке из члана 15. овог закона (члан 15. ст. 1. и 2. овог закона);

13) ако при оглашавању ефективне каматне стопе њен износ није назначен, односно написан тако да је уочљивији од осталих елемената (члан 15. став 3. овог закона);

14) ако постојање обавезе за закључење уговора о споредним услугама не искаже јасно, сажето и на видљив начин, заједно са исказивањем ефективне каматне стопе (члан 16. став 1. овог закона);

15) ако при оглашавању кредита, односно лизинга чија је номинална каматна стопа 0% не назначи и све услове под којима се одобрава тај кредит, односно лизинг (члан 16. став 2. овог закона);

16) ако при оглашавању користи изразе којима се кредит/лизинг означавају бесплатним или сличне изразе а не огласи додатне трошкове по основу закључења других уговора или по основу било чега што представља трошак за корисника или ствара другу обавезу (члан 16. став 3. овог закона);

17) ако понуда не садржи податке из члана 17. ст. од 5. до 7. овог закона;

18) ако корисника без накнаде одмах не обавести о резултатима увида у базу података и о подацима из те базе (члан 18. став 3. овог закона);

19) ако при закључивању уговора о кредиту, о дозвољеном прекорачењу рачуна, о лизингу, односно о депозиту не уручи преглед обавезних елемената кредита/лизинга/депозита, план отплате кредита/лизинг накнаде, односно план исплате депозита (члан 19. став 4, члан 20. став 3, члан 21. став 3. и члан 23. став 3. овог закона);

20) ако не испуни обавезе из члана 24. ст. 2. и 3. овог закона;

21) ако у својим пословним просторијама не држи истакнуто обавештење из члана 26. став 4. овог закона;

22) ако уговори о другим банкарским услугама не садрже врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника (члан 27. овог закона);

23) ако корисника на уговорени начин благовремено не обавести о промени података који нису обавезни елементи уговора у смислу овог закона (члан 30. овог закона);

24) ако на доспелу а неизмирену обавезу не примењује правила о камати која се примењује у случају дужничке доцње прописана законом којим се уређују облигациони односи (члан 32. став 1. овог закона);

25) ако не поступи у складу чланом 33. овог закона;

26) ако кориснику у сваком тренутку не омогући да пријави губитак, крађу или трансакцију извршену неовлашћеним коришћењем платне картице, односно података с платне картице и ако му не омогући да захтева блокаду њене даље употребе (члан 38. ст. 3. и 4. овог закона);

27) ако кориснику не надокнади губитке настале неовлашћеним коришћењем платне картице (члан 38. ст. 5. и 7. овог закона).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у банци, односно даваоцу лизинга новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

Г л а в а VII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

Прописи за извршавање овог закона донеће се најкасније у року од три месеца од дана његовог ступања на снагу.

Члан 53.

Даваоци финансијских услуга су дужни да своје опште акте ускладе са одредбама овог закона и прописима из члана 52. тог закона најкасније у року од три месеца од доношења тих прописа.

Члан 54.

Одредбе члана 8. и члана 26. ст. од 1. до 3. овог закона примењиваће се на све обавезе по основу уговора које доспевају после дана почетка примене тог закона.

Даваоци финансијских услуга су дужни да, до дана примене овог закона, уговоре који су закључени до тог дана ускладе са одредбама члана 8. и члана 26. ст. од 1. до 3. тог закона.

Члан 55.

Народна банка Србије, односно министарство надлежно за заштиту потрошача предузеће према даваоцима финансијских услуга који не поступе на начин из члана 53. овог закона мере у складу с прописима којима се уређује њихово пословање.

Члан 56.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику РС“ и примењује се после истека шест месеци од дана његовог ступања на снагу, осим одредбе члана 38. став 5. тог закона, која се примењује од 1. јануара 2012. године.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. Уставни основ за доношење закона

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. Устава РС, и то у тачки 6, према којој Република Србија уређује и обезбеђује јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, систем обављања привредних и других делатности, монетарни, банкарски, девизни и царински систем, економске односе са иностранством и порески систем, и тачки 17, према којој Република Србија уређује и обезбеђује и друге односе од интереса за Републику Србију, у складу са Уставом РС. Тако је чланом 90. Устава РС утврђено да Република Србија штити потрошаче, и да су посебно забрањене радње усмерене против здравља, безбедности и приватности потрошача, као и све нечасне радње на тржишту – што представља основ за регулисање заштите корисника финансијских услуга.

II. Разлози за доношење закона

С обзиром на значај питања заштите права и интереса корисника финансијских услуга, а имајући у виду да новим Законом о заштити потрошача („Службени гласник РС“, бр. 73/2010) наведена материја није уређена – предложено је доношење Закона о заштити корисника финансијских услуга, којим ће се уредити заштита корисника банкарских услуга, услуга финансијског лизинга и корисника у финансијској погодби.

Народна банка Србије, у складу са Законом о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004 и 44/2010), поред остваривања свог основног циља – постизања и одржавања стабилности цена, обавезна је и да доприноси очувању и јачању стабилности финансијског система, што је и утврђено као једна од њених функција (члан 4). Тим законом утврђена је и контролна, односно надзорна функција Народне банке Србије над банкама, друштвима за осигурање, даваоцима финансијског лизинга и друштвима за управљање добровољним пензијским фондовима, коју она обавља у складу са законима којима се уређује пословање тих субјеката. Дакле, Народна банка Србије, у складу са својим овлашћењима и обавезама, представља надзорни орган у пословању наведених финансијских институција, али и стуб заштите клијената тих институција у њиховим пословним односима. Народна банка Србије је многим својим одлукама, препорукама и другим документима успоставила основна „правила игре“ за пословање ових институција, и то да би, пре свега, успоставила систем поверења грађана и правних лица у те институције кроз заштиту њихових права и успостављање могућности да та права заштите уз помоћ Народне банке Србије. Иако се највећи број услуга које грађани користе односи на банке, Народна банка Србије штити грађане и у односима с лизинг друштвима, друштвима за осигурање и добровољним пензијским фондовима, у складу са законима. Наиме, већина проблема који настају у односу грађана и финансијских институција релативно једноставно се решава у директном контакту с њиховим овлашћеним лицима, а ако се проблем не реши на тај начин, клијент се може обратити Народној банци Србије, која ће кроз поступак посредовања покушати да га реши у разговорима три стране – клијента, финансијске институције и представника Народне банке Србије. Претпоставка је да у том случају финансијска институција детаљније разматра приговоре, односно примедбе клијената. Ако ни то не успе, као крајња опција преостаје покретање судског поступка против конкретне финансијске институције.

Међутим, иако напор Народне банке Србије да заштити клијенте од једностраних измена уговорених обавеза и права давалаца финансијских

услуга да једнострано мењају уговорене камате (или у другим случајевима кад клијенти сматрају да је њихово право оштећено) даје позитивне резултате – оцењено је да би законом требало изричито уредити обавезне елементе уговора, затим права, односно обавезе давалаца финансијских услуга, као и права које клијент има према њима, тим пре што ни одредбе Закона о облигационим односима којима се уређује нпр. продаја са оброчним отплатама цене (чл. 542-551), уговор о зајму (чл. 557-566), уговор о кредиту (чл. 1065-1068), уговор о банкарском текућем рачуну (чл. 1052-1060), ни одредбе Закона о банкама којима се уређује однос банке према клијентима (чл. 41-45) – не обезбеђују довољну заштиту клијената.

Имајући све ово у виду, као и потребу усклађивања ове материје с правом Европске уније, сачињен је овај закон – да би се заштита корисника финансијских услуга уредила целовито и систематично, у складу с директивама Европске уније. Циљ овог закона је унапређење добре пословне праксе и фер однос према корисницима финансијских услуга, што истовремено обезбеђује јачање поверења у финансијски сектор, а тиме и његов развој.

Такође, заштита потрошача је и међународна обавеза Србије. На основу Закона о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању („Службени гласник РС“, бр. 83/2008), у чијем се члану 78. наводи и усклађивање заштите потрошача у Србији са стандардима Уније – усклађивање законодавства у домену заштите потрошача као корисника финансијских услуга јесте обавеза коју Србија мора да испуни.

С обзиром на потребу да се домаће законодавство усклади са законодавством Европске уније – Директива 2008/48 о уговорима о кредитирању потрошача, као једна од значајних из ове области, овим је законом у највећој могућој мери транспонована у наше законодавство. Међутим, поред посебних права предвиђених овом директивом, предвиђена су и нека нова права потрошача која одговарају специфичностима домаћег тржишта. Такође, за разлику од те директиве, овим законом обухваћени су и стамбени кредити, односно сви банкарски производи и услуге. На овај се начин ни у домаћем законодавству, попут законодавстава неких развијених земаља Европске уније (нпр. Француске), не прави разлика између тзв. потрошачких и стамбених кредита.

У изради овог закона се, поред европске регулативе, користила и компаративна анализа постојећих законских решења одабраних земаља чланица Европске уније, нарочито кад су у питању посебна права потрошача. На тај се начин настојало да се пружи повећана заштита корисника финансијских услуга у Србији.

Заштита корисника финансијских услуга првенствено је заснована на потреби да им се пружи неопходне информације, што представља основни вид заштите. Само добро информисан и финансијски едукован корисник може донети одговорну одлуку о коришћењу финансијске услуге. Ове услуге су комплексне и њихово дејство се огледа на дужи рок, те отуда потреба за појачаним нивоом информисања потрошача.

Међутим, поред информисања, заштита корисника финансијских услуга обезбеђује се и нормама императивне природе – имајући у виду несразмеру у снази уговорних страна.

III. Објашњење основних правних института и појединачних решења

Овим законом дефинишу се обавезни елементи уговора о одређеним финансијским услугама који су битни за остваривање и заштиту права и

интереса корисника, последице измене елемената уговора, последице дужничке доцње, као и многа посебна права потрошача попут права на одустанак од уговора, затим права које давалац финансијске услуге мора да поштује ради заштите економских интереса потрошача (нпр. право на исти метод обрачуна камате и сл.). Такође, уређено је право на приговор клијента банци и даваоцу лизинга, као и могућност решавања спорног односа насталог између корисника и финансијске институције у поступку посредовања.

Остваривање ефикасне заштите потрошача такође подразумева и надзор над применом овог закона који врше Народна банка Србије и министарство надлежно за заштиту потрошача, а надлежности ових институција јасно су прецизиране и подељене према врсти давалаца услуга. Посебно место у систему мера које изриче Народна банка Србије представљају новчане казне, а предвиђена је и могућност да се јавно саопште информације о даваоцима код којих је утврђено да нису поступали у складу са овим законом, чиме се, поред кажњавања, постиже и превентивно дејство санкције на друге даваоце услуга.

Закон о заштити корисника финансијских услуга подељен је на главе.

Глава I (Опште одредбе) обухвата одредбе којима се прецизирају предмет закона и обухват његове примене, односно врсте финансијских услуга обухваћене заштитним режимом, као и дефинисање значења појединих појмова. Поред тога, прописана су основна начела заштите корисника која, заједно с правилима оглашавања, начином уговарања и утврђивањем општих услова пословања, представљају општи оквир заштите корисника.

У члану 1. утврђен је предмет закона.

У члану 2. дефинисани су поједини помови, као што су финансијске услуге, банкарске услуге, финансијски лизинг, услуге осигурања и услуге друштава за управљање добровољним пензијским фондовима, и то у складу с прописима којима се уређује општи режим пружања ових услуга. У складу с тим прописима, дефинисано је и значење уговора о кредиту, уговора о депозиту, уговора о отварању и вођењу рачуна, уговора о издавању и коришћењу платне картице, уговора о дозвољеном прекорачењу рачуну, као и неуговорено прекорачење рачуна. Поред тога, дефинисани су и повезани уговори о кредиту, који чине једну економску целину са уговором о куповини одређене робе или услуге, што је нарочито важно у случају једностраног раскида уговора о кредиту који је повезан са уговором о купопродаји, односно пружању услуга.

С обзиром на то да кредитирање корисника, у смислу Директиве 2008/48, обухвата економску дефиницију која подразумева и кредитирање корисника које врше друга правна лица, а не само банке – било је неопходно дефинисати финансијску погодбу као продају са оброчним отплатама цене или други облик финансирања корисника који има исту економску суштину, коју нуди трговац и која подразумева одложено плаћање дуга у току одређеног периода. С тим у вези, а у складу с термином који се користи у Закону о облигационим односима, финансијска погодба представља продају са оброчним отплатама цене, одложено плаћање и друге погодбе које нуди трговац а које имају исту економску суштину.

Као давалац финансијске услуге може се појавити само оно правно лице које испуњава законом утврђене услове за обављање банкарске услуге, услуге финансијског лизинга и услуге осигурања, односно управљања добровољним пензијским фондовима, где се упућује на прописе којима је уређен општи режим пружања ових услуга. Дефиниција трговца преузета је из Закона о заштити

потрошача, што је било неопходно како би се дефинисали и даваоци финансијских погодби.

Под појмом корисника финансијских услуга подразумева се физичко лице које користи или је користило финансијске услуге, или се обратило даваоцу ових услуга ради коришћења тих услуга, а финансијске услуге користи у сврхе које нису намењене његовој пословној или другој комерцијалној делатности.

Чланом 3. утврђени су изузеци од примене овог закона: закон се не примењује на уговоре о лизингу код којих није уговорена могућност да прималац лизинга стекне право својине на предмету лизинга, уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе закључене у поступку поравнања пред судом или другим државним органом, односно којима се бестеретно одлаже плаћање постојећег дуга, односно код којих не постоји обавеза плаћања камате или било ког другог терета, затим уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе под условом отплате кредита у року до три месеца, односно под условом да је уговорено одложено плаћање на рок до три месеца и с плаћањем само занемарљивих трошкова. Такође, закон се не примењује на уговоре о кредиту, односно финансијске погодбе обезбеђене залогом на покретним стварима, ако је одговорност корисника ограничена на вредност заложене ствари, као ни на уговоре о финансијским погодбама с трајним извршењем којима се трговац обавезује да кориснику испоручује одређену врсту робе, односно пружа одређену услугу у дужем периоду, а корисник се обавезује да за то плаћа цену у оброцима за време трајања испоруке робе, односно пружања услуге. Ови изузеци у складу су са Директивом 2008/48.

Чланом 4. прописано је да се на питања која нису уређена овим законом примењују одредбе прописа којима се уређује заштита потрошача, пословање банака, давалаца финансијског лизинга, односно платни промет у динарима и страним средствима плаћања, као и одредбе закона којим се уређују облигациони односи.

У члану 5. уводе се основна начела заштите корисника финансијских услуга: право на равноправан однос с даваоцем услуге, право на заштиту од дискриминације, право на информисање, право на одређеност или одредивост уговорне обавезе и право на заштиту права и интереса.

У члану 6. прописан је начин на који даваоци финансијских услуга оглашавају своје производе и услуге, као и забрана оглашавања нетачних информација, односно оних које могу створити погрешну представу о условима коришћења услуге. Овим се посебно наглашава значај информисања корисника као један од основних видова заштите.

Чланом 7. предвиђено је да уговор о финансијској услузи мора бити у сачињен у писменој форми или на другом трајном носачу података, као и да не може да садржи одредбе којима се корисник услуге одриче права која су му гарантована овим законом, чиме су даваоци финансијских услуга онемогућени да кроз уговор ускрате кориснику неко од гарантованих права.

Чланом 8. став 1. прописано је да уговорна обавеза мора бити одређена или одредива. Ставом 2. дефинисани су услови за одредивост новчане уговорне обавезе што се тиче њене висине, ставом 3. што се тиче доспећа, док је ставом 4. прописано да воља ниједне уговорне стране не може једнострано утицати на новчану уговорну обавезу што се тиче висине и доспећа (одредивости). Ставом 5. прописана је забрана да уговор садржи упућујућу норму на пословну политику кад су у питању елементи који су законом прописани као обавезни елементи уговора, док је ставом 6. прописана обавеза

даваоца финансијске услуге да те услуге утврђује у складу с наведеним правилима. С обзиром на специфичност и комплексност финансијских услуга у односу на друге уговоре, а у вези са специфичним околностима нашег финансијског тржишта у транзицији – било је неопходно уредити и дефинисати одредивост новчаних уговорних обавеза. Стога су предвиђени параметри одредивости уговорених елемената – да морају бити такве природе да на њихову вредност не може утицати једнострана воља ниједне од уговорних страна. Такође, да би се појачала заштита корисника и уклонила неизвесност, предвиђено је да уговори не могу садржавати упућујућу норму на пословну политику кад су у питању они елементи који су овим законом предвиђени као обавезни елементи уговора.

Чланом 9. давалац финансијске услуге се обавезује да обезбеди усклађеност општих услова пословања с прописима, добрим пословним обичајима, добром пословном праксом и да обезбеди фер однос према кориснику.

Чланом 10. интензивира се општа обавеза информисања корисника финансијских услуга тако што се давалац ове услуге обавезује да кориснику, на његов захтев, омогући да се упозна са општим условима пословања. То подразумева и могућност добијања у писменој форми информација о оним општим условима пословања који су у вези са одређеном услугом, као и одговарајућа објашњења и инструкције који се односе на примену тих услова.

Чланом 11. дефинисана је ефективна каматна стопа, као и обавеза банака и давалаца лизинга да ту стопу обрачунавају у складу с подзаконским актом који доноси Народна банка Србије.

Чланом 12. уводи се право на одустанак од уговора, односно једнострани раскид уговора закљученог на неодређено време, а у складу с чланом 14. Директиве 2008/48. Ова одредба не односи се на стамбене кредите. Корисник има право да одустане од закљученог уговора о кредиту, уговора о лизингу са опцијом куповине предмета лизинга или финансијске погодбе – у року од 14 дана од дана закључења уговора, и то без навођења разлога за одустанак, али је пре истека наведеног рока дужан да о томе обавести даваоца услуге, под условима и на начин који су уговорени. Корисник који одустане од уговора о кредиту, уговора о дозвољеном прекорачењу рачуна и уговора о издавању и коришћењу кредитне картице дужан је да, у року од 30 дана од дана слања обавештења о одустанку, врати банци главницу и камату из основног посла за време коришћења кредита.

Такође, утврђене су обавезе корисника и према даваоцу лизинга и према трговцу, као и дејство одустанка на уговоре о споредним услугама.

Чланом 13. утврђено је право на обавештавање корисника, које се разликује од одредбе члана 6, јер подразумева активну улогу даваоца ове услуге у односу према појединачном кориснику, што значи да је давалац финансијске услуге обавезан да кориснику у писменој форми и без накнаде пружи информације, податке и инструкције који су у вези с његовим уговореним односом с даваоцем, на начин и у роковима утврђеним уговором.

У члану 14. прописана је обавеза за даваоце финансијских услуга да на пословима продаје и пружања савета корисницима ових услуга ангажују запослене који су професионално оспособљени, тј. који поседују одговарајуће квалификације, знање и искуство, као и професионалне и личне квалитете, те познају правила струке, поступају у складу с добрим пословним обичајима и пословном етиком, као и да кориснике, на њихов захтев, потпуно и тачно

информишу о условима коришћења тих услуга. Такође, утврђена је и обавеза обуке запослених.

Главу II (Банкарске услуге и финансијски лизинг) чини седам одељака: Информисање у предуговорној фази, Садржај уговора о банкарским услугама и лизингу, Обавештавање корисника у току трајања уговорног односа, Посебна права, Повезани уговори о кредиту, Неправичне уговорне одредбе и непоштено пословање и Остваривање заштите права и интереса корисника.

У одељку 1. садржане су одредбе које банци и даваоцу лизинга прописују које податке о својим производима или услугама морају да наведу ако огласна порука садржи каматну стопу или било који нумерички податак који се односи на цену, приход или трошкове. Као обавеза информисања у предуговорној фази предвиђена је обавеза процене кредитне способности потенцијалног или постојећег корисника банкарске услуге или услуге финансијског лизинга.

Одредба члана 15. уређује информисање корисника финансијских услуга у предуговорној фази. Банка и давалац лизинга су дужни да, при оглашавању депозитних и кредитних услуга и послова лизинга из своје понуде, прецизно и јасно наведу који трошкови падају на терет корисника, на репрезентативном примеру, као и податке који су таксативно дати у овом члану.

Члан 16. заснива се на одабраним решењима из упоредног права (пре свега из француског Законика о заштити потрошача и белгијског Закона о потрошачком кредиту). Њиме се настојало да се обухвате и споредне услуге (нарочито уговор о осигурању) које формално не могу да се сврстају у трошкове а давалац финансијске услуге их сматра неопходним. Поред тога, обухваћени су и тзв. бесплатни потрошачки кредити, односно лизинг, кад је каматна стопа 0%, тако што се захтева да корисник буде обавештен о свим условима под којима се одобрава кредит, односно финансирање лизингом. Предвиђена је и забрана коришћења израза којима се кредит, односно лизинг означавају бесплатним или сличних израза ако је њихово одобрење условљено закључењем неког другог уговора или је условљено било чим што представља додатни трошак за корисника или ствара другу обавезу.

Члан 17. ближе уређује обавештавање корисника у предуговорној фази и појачава заштиту корисника допуњујући императивним нормама општи режим заштите. Наиме, одредбе Закона о облигационим односима, у делу у коме се одређују елементи појединих уговора који потпадају под економски појам кредитирања потрошача, не садрже изричиту обавезу предуговорног информисања. Због тога је предвиђено да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације о условима који се односе на уговор о депозиту/кредиту/лизингу/отварању и вођењу рачуна, као и на уговор о издавању и коришћењу платне картице (понуда) на начин који га ниједног тренутка неће довести у заблуду. Овим чланом се набрајају елементи које понуда мора да садржи. Народна банка Србије утврђује обрасце који се уручују кориснику као понуда за закључење уговора, што би, у домену кредитирања, требало да одговара анексима Стандардног европског обрасца предвиђеног Директивом 2008/48.

Поред података које понуда мора да садржи, предвиђена је обавеза давалаца да своје услуге нуде најпре у динарима, као и да кориснику, на његов захтев, омогуће и да услугу уговори у динарској противвредности стране валуте, односно у страној валути, у складу с прописима, при чему су дужни да му укажу на ризике које преузима у том случају; обавеза понуде у динарима не важи за уговоре о стамбеним кредитима.

Чланом 18. прописана је обавеза процене кредитне способности корисника, ради спречавања њихове презадужености и негативних последица које могу настати по том основу.

Пре закључења уговора о кредиту/лизингу, банка, односно давалац лизинга дужни су да процене кредитну способност корисника на основу података добијених од њега и на основу увида у базу података о задужености тог корисника. Исто важи и ако се уговорне стране сагласе да се кредитно задужење корисника повећа. Корисник има право да од даваоца услуге добије бесплатно обавештење о подацима из базе података ако је захтев за кредит, односно лизинг одбијен на основу увида у ту базу.

Одељком 2. обухваћени су уговор о кредиту, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, уговор о лизингу, уговор о издавању и коришћењу платне картице, уговор о депозиту, уговор о отварању и вођењу рачуна и уговор о другим банкарским услугама, као и начин утврђивања променљиве номиналне каматне стопе.

Чл. 19-24. прописују обавезни садржај уговора о банкарским услугама, односно обавезне елементе, у смислу овог закона, уговора о кредиту, дозвољеном прекорачењу рачуна, лизингу, издавању и коришћењу платне картице, депозиту, те отварању, вођењу и гашењу рачуна. Иако су Законом о облигационим односима уређени уговори о појединим финансијским услугама, било је неопходно да се корисницима обезбеди већи ниво заштите.

Чланом 25. предвиђено је да Народна банка Србије подзаконским актом прописује садржај образаца који се уручују кориснику при закључењу уговора о банкарским и лизинг услугама, а то су план отплате кредита/лизинга/исплате депозита и преглед обавезних елемената кредита/лизинга/исплате депозита.

У члану 26, у ст. 1. и 2. дефинише се променљива номинална каматна стопа – као каматна стопа чија висина зависи од елемената на које не може једнострано утицати ниједна уговорна страна, а у ставу 3. прописује банци, односно даваоцу лизинга обавеза да променљиву каматну стопу уговарају на наведени начин.

Члан 27. прописује да уговори о другим банкарским услугама (уговори о датим авалима, односно гаранцијама, о сефу и другим банкарским услугама) садрже врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника.

Одељак 3. односи се на обавештавање корисника у току трајања уговорног односа.

Чланом 28. прописана је обавеза банке, односно даваоца лизинга да прибаве писмену сагласност корисника за промену обавезног елемента уговора, односно правило да у случају да корисник није сагласан са овом изменом, наведени даваоци услуга не могу једнострано изменити услове из уговора, нити уговор једнострано раскинути, односно отказати.

Чланом 29. прописана је обавеза обавештавања корисника услуга о измени уговорене променљиве номиналне каматне стопе пре почетка њене примене, односно периодично у складу са уговором. Уз то обавештење кориснику се доставља измењени план отплате кредита, односно план отплате предмета лизинга, с тим да су даваоци услуга дужни да, на захтев корисника, ове планове учине доступним кориснику за све време трајања уговорног односа, и то без накнаде.

Чланом 30. прописано је да се обавештавање корисника о изменама елемената уговора који се не сматрају обавезним у смислу овог закона врши на уговорени начин.

Чланом 31. став 1. уређен је начин обавештавања о стању дуга по основу уговора о кредиту/лизингу/кредитној картици, и то најмање једанпут годишње, док је ст. од 2. до 4. тог члана утврђена обавеза банке да доставља кориснику обавештења (утврђени су и обавезни елементи тог обавештења) у случају дозвољеног прекорачења, односно неуговореног прекорачења рачуна.

Чланом 32. уређене су последице неизмиривања обавеза у року. Иако право Европске уније не уређује услове и последице кад корисник не измирује обавезе – то је регулисано у појединим земљама (нпр. Француској), где су банке обавезне да изађу у сусрет корисницима у случају да имају потешкоћа у измиривању преузетих обавеза у року. Налаже се примена правила о затезној камати која су прописана Законом о облигационим односима. Предвиђено је да банка може прогласити застој у отплати ако се у току трајања уговорног односа појаве околности које корисника доводе у тешко имовно стање, односно наступе друге битне околности на које корисник нема утицаја.

Одељак 4. уводи бројна посебна права корисника финансијских услуга, у складу са европском регулативом, али и нова права која нису прописана Директивом 2008/48 а одговарају специфичностима нашег финансијског тржишта. Кад је реч о правима у складу с прописима Европске уније – то је право корисника у вези с уговором о револвинг кредиту, право у вези с превременом отплатом кредита и право преноса потраживања. Новоутврђена права су права на примену истог типа курса, истог метода обрачуна камате, као и права у вези с рачуном и платном картицом.

У члану 33, поред навођења општег права на одустанак од уговора из члана 12. овог закона, неопходно је било предвидети и права корисника у вези са уговором о револвинг кредиту, управо због његових специфичности: корисник има право да раскине уговор о револвинг кредиту закључен на неодређено време у сваком моменту. Предвиђено је право обе стране да раскину уговор о револвинг кредиту у року који не може бити дужи од месец дана, осим ако је уговорен отказни рок. Посебно је наглашена обавеза обавештавања банке у случају да жели да раскине овај уговор. Могућност укидања права корисника на повлачење средстава предвиђена је само ако је то уговорено, а из оправданих разлога.

Чл. 34. и 35. садрже решења која нису предвиђена Директивом 2008/48, али су неопходна за пружање адекватне заштите корисника. На овај начин настоје се сузбити неправичне одредбе у уговорима. На кредите индексиране у страној валути предвиђено је право корисника да отплату кредита врши по истом типу курса који је примењен при одобравању кредита (исто важи и за посао финансијског лизинга). У случају полагања наменског депозита ради добијања кредита, предвиђа се право корисника на примену истог метода обрачуна камате на положени депозит који је примењен на обрачун камате на износ одобреног кредита.

У члану 36. прописано је право корисника да у сваком моменту, у потпуности или делимично, изврши превремену отплату кредита. Овим чланом се у наше право транспонују и правила о највишем проценту накнаде у случају превремене отплате, у складу с Директивом 2008/48, а наведени су и случајеви у којима се накнада не може захтевати.

Чланом 37. уређена су права корисника у вези с рачуном. Намера је да се кориснику омогући да подигне средства са свог рачуна, у готовини, односно

ефективном страном новцу, без наплате посебне накнаде, што важи и у случају сваког евидентираниог прилива средстава. Исто тако, корисник има право на бесплатно гашење рачуна. Такође, предвиђено је да, у случају подизања средстава у износу већем од 600.000 динара, или износу већем од 600.000 динара у динарској противвредности стране валуте по званичном средњем курсу Народне банке Србије – банка мора та средства да исплати кориснику најкасније у року од два радна дана.

Члан 38. утврђује права корисника у вези с платном картицом, почев од приступа личном идентификационом броју и ризика у вези с достављањем платне картице кориснику и личног идентификационог броја, затим у случају крађе, губитка или неовлашћеног коришћења картице, евидентирања трансакција и др. Ставом 5. овог члана прописано је да је корисник дужан, у случају да је дошло до неовлашћеног коришћења платне картице, односно података с платне картице, да одмах после тог сазнања, а најкасније у року од 45 дана од датума задужења, пријави банци трансакцију извршену неовлашћеним коришћењем картице, односно података с картице, у ком случају може сносити губитке који су последица неовлашћеног коришћења највише до износа од 15.000 динара.

Чланом 39. прописано је да банка може потраживања из уговора о кредиту уступити другој банци, у ком случају корисник задржава сва права која је имао према првој банци, и не може бити у неповољнијем положају нити изложен додатним трошковима. Банка може доспело потраживање уступити правном лицу које се бави претежно финансијском делатношћу само ако претходно позове корисника да у примереном року измири своје дуговање а он то не учини. Банка је обавезна да у оба ова случаја обавести корисника о преносу потраживања. Одредбе овог члана сходно се примењују на потраживања из уговора о лизингу, уговора о дозвољеном прекорачењу рачуна, уговора о издавању и коришћењу платне картице и уговора о отварању и вођењу рачуна.

Одељак 5. уређује повезане уговоре о кредиту, а Одељак 6. предвиђа сходну примену закона којим се уређује заштита потрошача на неправичне уговорне одредбе и непоштено пословање.

У члан 40. транспонован је члан 15. Директиве 2008/48 о повезаним уговорима о кредиту. Реч је о тзв. аранжманским потрошачким кредитима, односно оним код којих је јасно утврђена намена (наменски потрошачки кредити) а, по правилу, постоји пословна сарадња између даваоца кредита и продавца. Раскидом уговора о продаји робе, односно пружању услуга требало би да престају и обавезе из повезаног уговора. Исто тако, раскид уговора о потрошачком кредиту, на захтев потрошача, условљава раскид уговора о продаји, осим ако потрошач одлучи да уговор остаје на снази. Ако корисник одустане од уговора о куповини робе, односно пружању услуге у складу са законом којим се уређује заштита потрошача – не обавезује га повезани уговор о кредиту, а продавац је дужан да о том одустанку обавести банку. Банка је дужна да без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана кад је обавештена, врати кориснику отплаћени износ кредита, са отплаћеном каматом, који је корисник отплатио до момента одустанка од уговора.

С обзиром на међусобну повезаност уговора, овим чланом предвиђају се и права потрошача у случају несаобразности робе или услуга, као и случај кад роба или услуге нису испоручени у складу са уговором о продаји робе или пружању услуга.

Одељак 7. односи се на остваривање заштите права и интереса корисника и утврђује надлежност Народне банке Србије за разматрање

обавештења корисника финансијских услуга, као и спровођење поступка посредовања.

Чл. од 43. до 45. утврђено је право на приговор корисника банци, односно даваоцу лизинга, вансудско решавање спорног односа, као и поступак изрицања новчаних казни. Циљ прописивања тих одредаба је да се обезбеди ефикасна примена овог закона.

Главом III обухваћене су финансијске погодбе које нуди трговац, с обзиром на то да кредитирање потрошача, у смислу Директиве 2008/48, обухвата економску дефиницију која подразумева и кредитирање потрошача које врше друга правна лица, а не само банка. Било је неопходно дефинисати финансијску погодбу као продају са оброчним отплатама цене или други облик финансирања корисника који има исту економску суштину, коју нуди трговац и која подразумева одложено плаћање дуга у току одређеног периода. С тим у вези, а у складу с термином који се користи у Закону о облигационим односима – финансијска погодба представља продају са оброчним отплатама цене, одложено плаћање и друге погодбе које нуди трговац а које имају исту економску суштину.

Имајући у виду да се, што се тиче продаје са оброчним отплатама цене, у Закону о облигационим односима користи израз „погодбе“, а норме продаје са оброчним отплатама цене проширују и на друге сличне погодбе – било је неопходно да се посебно место посвети финансијским погодбама као модалитетима плаћања које нуди трговац.

Појам финансијске погодбе није дефинисан Директивом 2008/48 (где се помиње у члану 3ц)), али је познат у упоредном праву, као и у старој Директиви о потрошачком кредиту (члан 1.2.ц) Директиве 87/102). Његова употреба у овом закону ослања се на термин „финансијске погодбе“ из одељка о продаји са оброчним отплатама цене Закона о облигационим односима, с тим што се одредбе главе III овог закона примењују као *lex specialis* у односу на Закон о облигационим односима, како би се домаће право ускладило с правом Европске уније, пре свега с Директивом 2008/48.

При оглашавању и понуди финансијских погодби (члан 47), трговац мора да наведе и све податке о роби или услузи, готовинску цену, као и износ који се плаћа унапред на име учешћа или прве рате. Ако се оглашава кредит за куповину робе чија је каматна стопа 0%, морају се навести све повољности које има корисник који цену робе плаћа готовински. Ово решење преузето је из упоредног права, где се јавља у законима о заштити потрошача, односно корисника финансијских услуга. С тим у вези, још једна корисна мера је прописивање да се разлика између цене за куповину на одложено плаћање и куповину за готовину искаже процентуално. С обзиром на специфичности понуде финансијских погодби, остављена је могућност да облик и садржину обрасца финансијске погодбе ближе прописује министарство надлежно за заштиту потрошача.

Чланом 48. предвиђено је да се на финансијске погодбе сходно примењују одредбе главе II овог закона, изузев одељка 7. те главе.

Главом IV уређена је надлежност за вршење надзора над применом овог закона.

Глава V обухвата новчане казне. Прописана је новчана казна од 500.000 динара којом ће се казнити банка, односно давалац лизинга за повреде одредаба овог закона које су наведене у члану 50. тог закона.

Глава VI обухвата казнене одредбе. Прописана је новчана казна од 500.000 до 3.000.000 динара којом ће се казнити банка, односно давалац лизинга, односно трговац за прекршаје наведене у члану 51. овог закона.

Глава VII су прелазне и завршне одредбе, којима је прецизиран рок за доношење подзаконских аката, рок за усклађивање пословања давалаца финансијских услуга са овим законом, дејство тог закона на уговоре који су закључени до дана његовог ступања на снагу и сл.

Чланом 54. прописано је да се одредбе члана 8. и члана 26. ст. од 1. до 3. овог закона примењују на све обавезе из уговора које доспевају после дана почетка примене тог закона, као и да су даваоци финансијских услуга дужни да до дана примене овог закона уговоре који су закључени до тог дана ускладе са одредбама члана 8. и члана 26. ст. од 1. до 3. тог закона. Ова одредба уређује временску примену чланова закона који се односе на правила уговарања (члан 8), као и на променљиву номиналну каматну стопу (члан 26. ст. од 1. до 3).

Један од основних циљева овог закона јесте исправљање у пракси нарушене равнотеже између корисника и давалаца финансијских услуга. Међутим, самим уношењем у текст закона одредаба као што су члан 8. и члан 26. ст. од 1. до 3, али и као што је члан 5. став 1. тачка 1. овог закона (начело равноправности) – обезбедиће се примена правила која обезбеђују равноправност уговорних страна само за уговорне односе који буду закључени после ступања на снагу закона. Зато је било потребно прописати обавезу примене наведених чланова и на обавезе које доспевају после дана почетка примене овог закона.

Одредбе члана 8. и члана 26. ст. од 1. до 3. овог закона примењују се само на правне ситуације од момента примене тог закона, што значи да се на свршена права и обавезе код свршених и несвршених уговора – не примењују (нпр. уговор о стамбеном кредиту који је закључен у прошлости а испуњава се дуги низ година, тако да су нека права и обавезе из овог уговора свршени у прошлости – право повериоца и обавеза дужника на исплату ануитета, код ануитета који су већ доспели и исплаћени, док нека трају у садашњости и протежу се на будућност – право повериоца и обавеза дужника на исплату ануитета, код ануитета који нису доспели). То даље значи да се ове одредбе примењују само на несвршена права и обавезе код несвршених уговора (нпр. већ наведено право повериоца на недоспели ануитет код уговора о стамбеном кредиту), и то само од момента примене закона, као и на будућа права и обавезе из уговора закључених после примене овог закона. На овај начин избегнута је ретроактивна примена закона а није нарушен принцип правне сигурности што се тиче свршених факата.

Разлог за прописивање одредбе члана 54. јесте претходно утврђени општи интерес, који је одређен уставном одредбом која прописује обавезу Републике Србије да штити потрошаче и забрањује све нечасне радње на тржишту у том контексту (члан 90. Устава РС). Наведени члан налази се у III делу Устава, који се односи на економско уређење и јавне финансије, и то у првом одељку који се односи на економско уређење. То значи да је интерес заштите потрошача и забране нечасних радњи према њима уграђен у основе економског уређења земље. Пракса уговарања права економски јаче стране (финансијске институције и др.) да уговором по приступу једнострано мења висину уговорне обавезе најчешће у форми права на једнострано увећање стопе уговорене камате, као и уговарања себи права на једнострано одређивање времена доспећа уговорне обавезе дужника, чиме се нарушава равноправност уговорних страна, а она је један од основа уговорних односа –

представља очигледан пример нечасних радњи на тржишту финансијских услуга од којих је потребно потрошаче заштитити законом.

Разлог за прописивање члана 54. јесте и општи интерес очувања и јачања стабилности финансијског система земље, чијем остварењу, у складу с чланом 3. став 2. Закона о Народној банци Србије, доприноси Народна банка Србије. Наиме, закључивање уговора о финансијским услугама који садрже одредбе којима се нарушава равноправност уговорних страна излаже финансијске институције великом правном ризику, односно доводи до могуће несолвентности дужника, што, будући да је реч о веома распрострањеној појави, може те институције изложити репутационом ризику и изазвати финансијске губитке, а то даље може (познатим ефектом брзог ширења неповерења грађана у финансијске институције) угрозити стабилност финансијског система. Уношењем извесности, а тиме и правне сигурности, у уговорне односе финансијских институција штити се и њихова појединачна финансијска стабилност, као и финансијска стабилност система који оне чине.

IV. Процена износа финансијских средстава потребних за спровођење закона

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства из буџета Републике Србије.